

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.408/2021/7. szám

A Debreceni Ítéltábla a Lovácsiné Dr. Takács Ügyvédi Iroda (cím, ügyintéző: dr. Takács Katalin ügyvéd) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek – a Kerchnerné dr. Felső Zsuzsanna ügyvéd (cím) által képviselt alperes neve (cím) alperes ellen sérelemdíj megfizetése iránt indított perében a Miskolci Törvényszék 10.P.21.017/2020/28. számú ítélete ellen a felperes által 29. sorszám alatt benyújtott és 34. sorszám alatt kiegészített, az alperes által pedig 31. sorszám alatt benyújtott és 33. sorszám alatt kiegészített fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét részben megváltoztatja. Az alperes által a felperesnek fizetendő tőkeösszeget 7 000 000 (hétmillió) forintra, az alperes által az államnak fizetendő állam által előlegezett költséget 128 086 (százhuszonnyolcezer-nyolcvanhat) forintra felemeli, a felperes által az alperes részére fizetendő elsőfokú perköltséget pedig 167 431 (százhatvanhét-négyszázharmincegy) forintra leszállítja. Az állam által viselt állam által előlegezett költség 237 874 (kétszázharminchétezer-nyolcszázhetvennégy) forint. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 77 543 (hetvenhétezer-ötszáznegyvenhárom) forint másodfokú perköltséget. Megállapítja, hogy 1 400 000 (egymillió-négyszázezer) forint le nem rótt fellebbezési illetéket az állam visel.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A felperes 20... j..... 1.-től 20... m..... 1.-ig az alperesnél töltötte a szabadságvesztés büntetését. Ennek során 20... j..... 3-án szóban jelezte az alperes alkalmazottainak, hogy elveszítette a jobb szemének oldalirányú látását, majd – miután e körben nem történt intézkedés – 20... j..... 6-án azt írta az erre rendszeresített orvosi füzetbe, hogy a jobb oldali szemére „már egy hete jelezte többször is, hogy nem lát”, ezért kérte az orvosi vizsgálatát. Az intézeti orvos 20... j..... 7-én vizsgálta meg a felperest, amelynek eredményeként megállapította, hogy a jobb szem látótere valóban beszűkült. Noha tisztában volt vele, hogy az irányadó szakmai irányelv szerint a látótér kiesése sürgősségi ellátást igénylő egészségkárosodás, úgy ítélte meg, hogy a felperes esetében azonnali intézkedés nem szükséges, az általa kiállított előállítási javaslaton ugyanakkor azt tüntette fel, hogy a felperest 20... j..... 1.-ig elő kell állítani szemészeti szakrendelésre. Mivel mindez a felperes többszöri szóbeli kérése ellenére elmaradt, a felperes 20... j..... 2.-án azt írta az orvosi füzetbe, hogy

„harmadik hete, hogy megvakultam a jobb szememre, legyenek szívesek kivitetni a szemészetre, már két hete, hogy ígéretik.” Az alperes 20... j..... 21.én a S.-i E. K. Sz.-i Szakrendelésére, másnap pedig a D.-i E. Sz.- Klinikájára szállította a felperest, ahol meghatározott terápiát írtak elő a számára, amelyet meg is kapott.

[2] A kezelés ellenére a felperes jobb szemének látása igen nagy fokban megromlott, a jobb szemére gyakorlatilag vak lett. A károsodás oka a látóidegfő ödémája, majd az ezt követően kialakult látóidegfő sorvadás volt. A felperes jobb szemén ugyanis 20... j..... 7-én aktív látóidegfő gyulladás zajlott, amelyet mielőbb szteroiddal kellett volna kezelni, mert a haladéktalanul megkezdett szteroid kezeléssel az aktív gyulladásos szak idejét le lehetett volna rövidíteni, és jobb gyulladás utáni funkciókat lehetett volna elérni. Ezért az idejében elvégzett vizsgálatok és a szakszerű kezelés esetén a felperesnek nagyobb lett volna az esélye arra, hogy a jobb szemének látása megmaradjon.

[3] A felperes látásromlása nem visszafordítható, abban javulás nem várható. Mindez össz-szervezeti szinten 21%-os egészségkárosodásnak minősül, amely a mindennapi életét csak korlátozott mértékben nehezíti meg, hiszen a bal szeme még ép. Erre tekintettel a felperes túlnyomórészt képes a korábbi életvitelének folytatására, így gépjárművezetői engedéllyel is rendelkezik, de a munkavégzést nehezebbnek éli meg, kerüli a tömeget, nagyobb biztonságban érzi magát a fal mellett, és nehezebben tájékozódik, amely érzelmi terhet, enyhe feszültséget okoz neki. Kóros pszichés tünet ugyanakkor nem alakult ki nála, amennyiben pedig az állapota nem romlik, súlyos pszichés következménnyel a jövőben sem kell számolni.

[4] A felperes a keresetében arra kérte a bíróságot, hogy kötelezze az alperest 20 000 000 Ft sérelemdíj és járulékainak megfizetésére. Arra hivatkozott, hogy a jobb szemének látását azért veszítette el, mert az alperes – többszöri kérése ellenére – késve vitte ki őt szemészeti vizsgálatra, így megsértette az egészséghez fűződő személyiségi jogát, amely folytán köteles az általa követelt összegben sérelemdíjat fizetni neki.

[5] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Érvelése szerint nem terheli őt felróhatóság, mert az intézeti orvos beutalója alapján csak 20... j..... 2.-re lehetett időpontot foglalni a felperes szemészeti szakvizsgálatára. Bár a felperes 20... j..... 8., 1.. és 1.. napján is járt az intézet orvosánál vagy ápolójánál, nem jelezte a látásproblémájának súlyosbodását. Mindezt csak 20... j..... 2.-án tette meg, amely folytán sürgősséggel elő is állították őt szemvizsgálatra, ezt követően pedig megkapta a szakorvosok által előírt terápiát. Kifejtette, hogy a követelt sérelemdíj a felperes által elszenvedett immateriális hátrányokhoz képest eltúlzott mértékű.

[6] Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 5 000 000 Ft-ot, valamint ezen összeg után 20... m..... 1. napjától a kifizetés napjáig minden naptári félév teljes idejére a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamattal egyező mértékű kamatot. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 349 500 Ft elsőfokú perköltséget. Kötelezte ugyanakkor az alperest is, hogy fizessen meg az állam részére 91 490 Ft állam által előlegezett költséget, továbbá megállapította, hogy 274 470 Ft állam által előlegezett költséget és 1 200 000 Ft le nem rótt illetéket az állam visel.

[7] A határozatát azzal indokolta, hogy a felperes – K. Zs. és B. L. tanúvallomásai szerint – 20... j..... 3-án szóban, 20... j..... 6-án pedig írásban is jelezte az alperesnek a jobb szeme látásromlását. Bár az alperes intézeti orvosa 20... j..... 7-én megvizsgálta a felperest, ennek során nem a szakmai irányelvek szerint járt el, mert a látótérkiesés ellenére nem kért sürgősségi szemészeti szakvizsgálatot. Ez a mulasztás az alperes terhére esett, mint ahogy az is, hogy az intézeti orvos javaslata ellenére 20... j..... 1.-ig nem állította elő a felperest szemészeti szakvizsgálatra, ezt ugyanis – a felperes ismételt jelzéseit követően – csak 20... j..... 2.-én tette meg. Ezzel megsértette a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Btv.) 157. §-át és 160-163. §-ait, e rendelkezések alapján ugyanis haladéktalanul intézkednie kellett volna annak érdekében, hogy a felperes mielőbb hozzájuthasson az állapota által indokolt egészségügyi ellátáshoz, akár úgy is, hogy nem a S.-i K.-ba, hanem egy másik egészségügyi szolgáltatóhoz viszi el őt. Az alperes nem tudott magyarázatot adni a késedelmére, így nem igazolta a felróhatóságának hiányát. E felróható magatartás pedig okozati összefüggésben áll a felperes jobb szeme látásának gyakorlatilag teljes elvesztésével, mindezt ugyanis a felperes – az aggálymentes orvosszakértői vélemény szerint – a szakorvosi kezelés haladéktalan megkezdése esetén nagyobb eséllyel kerülhette volna el.

[8] Szükségtelen volt annak vizsgálata, hogy a felperes 20... j..... 7. után jelezte-e akár írásban, akár szóban az alperes felé a látásromlását vagy az állapotának rosszabbodását, mert ezen időponttól kezdődően az alperes tudomással bírt arról, hogy olyan látótérszűkülés tapasztalható a felperes jobb szemén, amely az intézeti orvos álláspontja szerint is legkésőbb 20... j..... 1.-ig szakorvosi vizsgálatot és ellátást igényel. Nem volt jelentősége annak sem, hogy az alperes 20... j..... 2.. után megfelelően alkalmazta-e a szakorvosok által előírt terápiát, az aggálymentes orvosszakértői vélemény szerint ugyanis erre az időpontra a felperes látásvesztése már nem volt visszafordítható.

[9] Mivel az alperes felróható magatartásával megsértette a felperes egészséghez fűződő személyiségi jogát, a felperes a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:52. §-a alapján jogszerűen követelt sérelemdíjat. E díj mértékének meghatározása során figyelembe vette, hogy a felperes életvitele, hangulata, szokásai a feleségének tanúvallomása szerint sem változtak meg jelentős mértékben, továbbá a pszichológus szakértő is úgy foglalt állást, hogy kóros mértékű pszichés tünet nem alakult ki a felperesnél, hiszen csupán enyhe feszültséget okoz neki, hogy a tájékozódása nehezebb és munkavégzése lassabb. Ezzel együtt is az orvosszakértői vélemény szerint az egészségkárosodása össz-szervezeti szinten 21%-nak felel meg. Hasonló immateriális hátrányok mellett a Kúria a Pfv.III.21.430/2012/6. számú ítéletében – 2006. évi ár- és értékviszonyok között – 4 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezett egy egészségügyi szolgáltatót, amelynek ugyan fokozottabb gondossággal kell eljárnia, mint egy büntetésvégrehajtási intézetnek, de egy ilyen intézettől is elvárható, hogy fokozottan ügyeljen a Btv. 157. §-ának és 160-163. §-ainak betartására, mert kizárólag rajta múlik: mikor és milyen szakorvosi ellátásban részesül egy fogvatartott. Mindezek tükrében – a 2006. óta eltelt 13-15 év alatt megváltozott ár- és értékviszonyra is figyelemmel – az alperest 5 000 000 Ft sérelemdíj és járulékainak megfizetésére kötelezte, az ezt meghaladó keresetet pedig elutasította.

[10] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. évi törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. §-ának (2) bekezdése alapján rendelkezett a felek által felszámított perköltség, az állam által előlegezett szakértői díj és a költségmentes felperes által le nem rótt eljárási illeték viseléséről, amelynek során a felperest 25%-ban, az alperest pedig 75%-ban tekintette pernyertesnek.

[11] A felperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének kereset szerinti megváltoztatását kérte. Arra hivatkozott, hogy a jobb szemének elvesztése a pszichológus szakvélemény szerint is feszültséget okoz számára, az életvitele – a nehezebb tájékozódás, a tömeg kerülése, a biztonságérzet hiánya és a gyermekeivel való megváltozott viselkedése miatt – nehezkesebbé vált, a kancsalsága pedig pszichés terhet jelent. Mindez jelentős össz-szervezeti egészségkárosodást idézett elő, amely – pszichiátriai kezelést igénylő lelki problémák nélkül is – indokoltá teszi a súlyosan felróható módon eljáró alperes kötelezését az általa kért sérelemdíj megfizetésére. Az elsőfokú bíróság által felhívott eseti döntés 2006. évi ár- és értékviszonyokon alapul, amelyek az azóta eltelt 15 év alatt jelentősen megváltoztak, így a keresete ennek tükrében sem volt eltúlzott, mint ahogy az is alátámasztja a követelését, hogy nemcsak az egészséghez fűződő személyiségi joga, hanem a testi épséghez, a kiegyensúlyozott pszichés élethez, a családban éléshez és a biztonságérzethez fűződő jogai is sérelmet szenvedtek.

[12] Az alperes fellebbezése arra irányult, hogy az ítéltábla szállítsa le az általa fizetendő sérelemdíjat 2 500 000 Ft-ra. Arra hivatkozott, hogy a felperes megsértette az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 26. §-ának (2) bekezdése alapján fennálló együttműködési, valamint a Ptk. 6:525. §-a alapján fennálló kármegelőzési és kárelhárítási kötelezettségét, mert a 20... j..... 8-án, 1.-én és 1.-án lezajlott orvosi és ápolói vizsgálatokon nem említette meg a szemészeti problémáját vagy annak romlását. Bár állította, hogy mindezt elmondta a zárkafelelősnek és a munkáltatójának, ezt nem velük, hanem az intézkedésre jogosult intézeti orvossal vagy ápolóval kellett volna közölnie, amelyet nem tett meg, sőt: 20... j..... 8-án az orvosi ellátást kifejezetten visszautasította. Ha jelezte volna az orvosnak vagy az ápolónak az állapotromlását, lehetőség lett volna arra, hogy hamarabb megkapja a látásvesztés megelőzéséhez szükséges szakorvosi ellátást, így a felperes neki felróhatóan maga is közrehatott az őt ért kár bekövetkezésében. Az elsőfokú bíróság alap nélkül állapította meg azt is, hogy nem volt megfelelő indok arra: miért nem állították elő a felperest 20... j..... 1.-ig szemészeti vizsgálatra, az előállítási javaslat szerint ugyanis ennek oka az volt, hogy a felperes – a várólisták miatt – csak 20... j..... 2.-re kapott időpontot. Téves az elsőfokú ítélet indokolásának az a része is, amely szerint kizárólag az alperesen múlt, hogy a felperes mikor juthatott egészségügyi ellátáshoz. A Bvtv. 162. §-a értelmében ugyanis a felperes az intézet parancsnokának engedélyével térítésköteles egészségügyi szolgáltatást is igénybe vehetett volna, ha annak költségeit fedezni tudja. Mindezzel a felperes is tisztában volt, mert 20.. februárjában ő maga is terjesztett elő ilyen jellegű kérelmet, és ezt a jogát a zárkákban kifüggesztett házirend is tartalmazta. Ezért nem lett volna akadálya annak, hogy 20.. januárjában is kérje a térítésköteles szemészeti vizsgálatra való előállítását, amelyet elmulasztott, így a közrehatása ezen okból is fennáll.

[13] A felek a fellebbezési ellenkérelmeikben az elsőfokú ítélet ellenfél által támadott részének helybenhagyását kérték, annak helyes indokai alapján.

[14] Az ítéltábla a fellebbezéseket a Pp. 376. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el, amelynek során nem lépte át a fellebbezési kérelmek és ellenkérelmek korlátait (Pp. 370. §-ának (1) bekezdése), olyan eljárási szabálysértést vagy téves anyagi pervezetést ugyanis, amely erre okot adott volna, nem észlelt (Pp. 370. §-ának (2)-(4) bekezdései). Ezért – fellebbezés hiányában – nem érintette az elsőfokú ítélet azon rendelkezését, amelyik az alperest 2 500 000 Ft sérelemdíj és járulékainak megfizetésére kötelezte, hanem kizárólag abban foglalt állást, hogy a felperes fellebbezésében foglalt okokból szükséges-e a megítélt sérelemdíj felemelése a kereset szerinti összegre, vagy azt az alperes fellebbezésében foglalt okokból le kell szállítani 2 500 000 Ft-ra. Ennek eredményeként a felperes fellebbezését kismértékben alaposnak, az alperes fellebbezését azonban alaptalannak találta.

[15] Mindenekelőtt kiemeli, hogy az alperes a fellebbezésében – az Eütv. 26. §-ának (2) bekezdésében és a Ptk. 6:525. §-ában foglalt kötelezettségek megszegésére hivatkozással – tévesen kért kármegosztást. Ahogy ugyanis azt a Kúria már több esetben, legutóbb a BH2021.49. szám alatt közzétett eseti döntésében kifejtette: a következetes ítélkezési gyakorlat szerint a sérelemdíj összecszerűségének megállapítása során a kármegosztás – a jogintézmény jellegére figyelemmel – nem alkalmazható. A Ptk. 2:52. §-ának (1) bekezdése alapján a sérelemdíj a személyiségi jogok megsértésének vagyoni elégtétellel járó kompenzációja. A nem vagyoni sérelem összecszerűen nem határozható meg, annak ellensúlyozása történhet pénzben. A pénzben kifejezett összeg jellegét tekintve kárpótlás, elégtétel az elszenvedett nem vagyoni hátrányért. Sérelemdíj esetén tehát nincs összecszerűen kifejezhető nem vagyoni sérelem, amelynek egy meghatározott részét a sértettre lehetne áthárítani, így az összecszerűen meghatározható károknál alkalmazható kármegosztás helyett a sérelemdíj összegénél mérlegelhető a sértett esetleges közrehatása.

[16] Arra azonban, hogy a felperes neki felróhatóan maga is közrehatott az őt ért nem vagyoni sérelem bekövetkezésében, az alperes szintén alap nélkül hivatkozott, így ezen okból nem volt helye a megítélt sérelemdíj leszállításának. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg ugyanis azt, hogy az alperes intézkedésre jogosult alkalmazottja: az intézeti orvos a felperes 20... j..... 7-én elvégzett vizsgálata során minden olyan körülményt megismert, amely alapján sürgősséggel el kellett volna rendelnie a felperes haladéktalan szemészeti szakvizsgálatát, ezért ezen intézkedés megtételéhez további tények ismeretére – egyebek mellett a panasz ismételt jelzésére vagy az esetleges állapotromlás bejelentésére – nem volt szükség. A felperes akkor sem vált kötelessé arra, hogy a panaszait ismét jelezze az alperes felé, amikor világossá vált, hogy az alperes – akár a várólisták miatt, akár más okból – még az intézeti orvos által elrendelt, a szükséges sürgősségi ellátáshoz képest késedelmes időpontig, azaz 20... j..... 1.-ig sem állítja őt a S.-i K. szemész szakorvosa elé. Épp ellenkezőleg: a Bvtv. 161. §-a alapján továbbra is az alperest terhelte az a kötelezettség, hogy a szemészeti szakellátást – akár sürgősségi beutalóval, akár más egészségügyi szolgáltatón keresztül – mielőbb biztosítsa a felperes számára, hiszen ismerte az összes olyan tény, amelyek e kötelezettségét megalapozták. Erre tekintettel az alperes akkor sem háríthatta volna át a felperesre annak következményeit, hogy ezen intézkedési kötelezettségének csak jelentős késedelemmel tett eleget, ha a felperes 20... j..... 7. után nem jelezte volna neki a látásának romlását.

[17] A felperes azonban a per során igazolta, hogy a 20... j..... 7-iki orvosi vizsgálatot követően is többször szólt az alperesnek a látásproblémájáról, amelyre csupán annyi választ kapott, hogy már folyamatban van a szemészeti szakvizsgálat időpontjának

intézése. Mindezt nemcsak K. Zs., B. L. és L. S. tanúk vallomásai, hanem az orvosi füzet is alátámasztotta, amelybe a felperes 20... j..... 2.-án azt írta: már két hete csak „ígérgetik” neki, hogy kiviszik szemészeti szakellátásra. Helyesen állapította meg tehát az elsőfokú bíróság az ítéletének [4] pontjában, hogy a felperes 20... j..... 7. és 2.. között is többször jelezte az alperesnek a látásromlását, ez pedig – az egyéb panaszok miatt 20... j..... 8-án, 1.-én és 1.-án lezajlott orvosi és ápolói vizsgálatoktól függetlenül – végképp kizárja a sértetti közrehatás lehetőségét.

[18] Megjegyzi az ítéltábla, hogy az alperes a Btv. 160. §-a alapján – az intézeti orvoson és az ápolón keresztül – egészségügyi szolgáltatást nyújtott a felperes részére, ezért az Eütv. 3. §-ának f) pontja szerinti egészségügyi szolgáltatónak minősült, e tevékenységére tehát az Eütv. 4. §-a (1) bekezdésének b) pontja alapján kiterjedt az Eütv. hatálya. Erre tekintettel az alperesnek az egészségügyi szolgáltatás során be kellett volna tartania az Eütv. 77. §-ának (3) bekezdését, vagyis az ellátásban résztvevőktől elvárható gondossággal, valamint a szakmai és etikai szabályokat és irányelveket betartva kellett volna eljárnia (PJD2021.34.). Mindez nemcsak azt jelenti, hogy 20... j.... 7-én be kellett volna utalnia a felperest sürgősségi szemészeti szakvizsgálatra, hanem elvárható lett volna tőle az is, hogy akár 20... j..... 1.-én és 1.-án, akár más időpontban ellenőrizze a felperes jobb szemének állapotát, különös figyelemmel arra, hogy az intézeti orvos előállítási javaslata ellenére a felperes szemészeti szakvizsgálata 20... j..... 1.-ig nem történt meg. Ennek során pedig az alperes maga is meggyőződhetett volna arról, hogy a felperes alappal sürgeti-e a szemész szakorvosi vizsgálatát, azaz tovább romlott-e a jobb szemének állapota vagy nem. Mindezt azonban az alperes elmulasztotta, így ezen okból is felróhatóan járt el, amely folytán a sérelemdíj fizetési kötelezettsége – sértetti közrehatás nélkül – mindenféleképpen fennáll.

[19] Egyetértett az ítéltábla az elsőfokú bíróság azon érvelésével is, hogy az alperes nem adott megfelelő magyarázatot arra: miért nem vitte ki a felperest az intézeti orvos által jelzett időpontig: 20... j..... 1.-ig szemészeti szakvizsgálatra. Az ugyanis, hogy a S.-i K.-ban sürgősségi beutaló nélkül csak 20... j..... 2.-re tudtak vizsgálati időpontot adni, nem mentesítette az alperest azon kötelezettsége alól, hogy ha már az állapota miatt szükséges sürgősségi ellátást nem biztosította a felperes számára, legalább a saját intézeti orvosa által megjelölt vizsgálati időpontot tartsa be, és – sürgősségi beutalóval vagy más egészségügyi szolgáltatón keresztül – 20... j..... 1.-ig juttassa a felperest szemész szakorvos elé. Az a körülmény tehát, hogy a felperest a S.-i K.-ban sürgősségi beutaló nélkül csak 20... j..... 2.-én tudták volna megvizsgálni, nem magyarázza azt, hogy a felperes 20... j.... 10-ig miért nem került szemész szakorvos elé, így nem csökkenti az alperes magatartásának súlyos felróhatóságát.

[20] Helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság azt is, hogy az alperestől azért volt elvárható az, hogy fokozottan ügyeljen a Btv. 157. §-ában és 160-163. §-aiban foglalt kötelezettségeinek betartására, mert kizárólag rajta múlt, hogy a szabadságvesztés büntetését töltő felperes mikor és milyen egészségügyi szolgáltatáshoz jut hozzá. Mindezt nem cáfolja az, hogy a fogvatartott – bizonyos feltételek mellett – térítésköteles egészségügyi szolgáltatást is igénybe vehet, hiszen a Btv. 162. §-a alapján ehhez is szükséges a büntetésvégrehajtási intézet parancsnokának engedélye, így ez a lehetőség sem csökkenti a fogvatartottak kiszolgáltatottságát. Megjegyzi az ítéltábla, hogy jelen esetben az alperesnek nem térítésköteles egészségügyi szolgáltatásként, hanem sürgősségi ellátás keretében, térítésmentesen kellett volna biztosítania a felperes számára a mielőbbi szemészeti szakvizsgálatot. Az tehát, hogy a felperes erre irányuló kérelmet csak 20.. februárjában

terjesztett elő, nem minősül sértetti közrehatásnak, különös figyelemmel arra, hogy a felperes mind a 20... j..... 7-iki vizsgálat során, mind pedig ezt követően olyan tájékoztatást kapott az alperestől, hogy a szemészeti szakvizsgálatának intézése folyamatban van, alappal bízott tehát abban, hogy időben hozzá fog jutni az őt megillető térítésmentes egészségügyi ellátáshoz.

[21] Mindezekre tekintettel – sértetti közrehatás hiányában – az alperes által hivatkozott okokból nem volt helye az elsőfokú bíróság által megítélt sérelemdíj leszállításának, így az alperes fellebbezése nem vezetett eredményre.

[22] Nem volt alapos ugyanakkor a felperes fellebbezésének azon része sem, amelyben úgy érvelt, hogy azért indokolt az elsőfokú ítéletben foglalt sérelemdíj felemelése, mert az alperes jogellenes és felróható magatartása folytán nemcsak az egészséghez fűződő személyiségi joga, hanem a testi épséghez, a kiegyensúlyozott pszichés élethez, a családban éléshez és a biztonságérzethez fűződő jogai is sérelmet szenvedtek. A felperes ugyanis az alperes kereset tárgyát képező magatartása miatt a jobb szeme látását veszítette el, azaz a szervezetének működésében következtek be hátrányos változások. Mindez a testi egészséghez fűződő jogának sérelmével járt, de nem sértette a testi épségét, hiszen ez utóbbi a test fizikai integritását védi, amely jelen esetben megmaradt. A pszichológus szakvélemény szerint a felperesnek nem sérült a lelki egészséghez fűződő joga sem, mert lelki jellegű megbetegedés, kóros pszichés folyamat nem alakult ki nála. Nem szenvedett sérelmet a családban éléshez fűződő joga sem, hiszen az egészségkárosodása nem vette el és nem is korlátozta annak lehetőségét, hogy továbbra is együtt éljen a családjával.

[23] Az a tény, hogy a felperes a látásának elvesztése miatt enyhe feszültséget, a gyermekeivel való kapcsolatában és a tájékozódásában pedig bizonytalanságot érez, nem minősül önálló személyiségi jogi sérelemnek, ezek ugyanis olyan immateriális hátrányok, amelyek a felperes egészséghez fűződő jogának megsértéséből fakadnak. Bár ezeket a nem vagyoni sérelmeket az elsőfokú bíróság nagyjából számba vette, e körben az elsőfokú ítéletet több szempontból is ki kellett egészíteni. Először is: a felperes jobb szeme az alperes mulasztásai folytán későn kezelt megbetegedés miatt nem vitásan befelé fordult, ez pedig olyan esztétikai hátrány, amely köztudomású, külön bizonyítást nem igénylő immateriális sérelemmel jár. Másodszor: köztudomású az is, hogy az egyik szem látásának elvesztése miatt a felperes egyáltalán nem vagy csak jelentős nehézségek árán végezhet olyan tevékenységeket, amelyek nagyfokú térlátást igényelnek, márpedig e tevékenységek közé sorolható a felperes korábbi munkaköre: a szobafestői munka is. Mindez ugyancsak külön bizonyítást nem igénylő immateriális sérelemnek minősül. Harmadszor: miután az egyik szemét elveszítette, a felperesnek a jövőben fokozottan ügyelnie kell a látásra képes szemének épségére is, ennek elvesztése ugyanis már teljes vaksággal járna. Az így megnövekedett kockázatokat szintén köztudomású nem vagyoni sérelemként kellett értékelni. Az a tény pedig, hogy ezekre az immateriális hátrányokra az elsőfokú bíróság nem volt figyelemmel, az általa megítélt sérelemdíj felemelését indokolta.

[24] A Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdése alapján ugyanakkor a sérelemdíj mértékének meghatározása során nemcsak a jogsértésnek a sértettre gyakorolt hatását kellett figyelembe venni, hanem az eset egyéb körülményeit, így a jogsértés súlyát és a felróhatóság mértékét is. Erre tekintettel nem lehetett figyelmen kívül hagyni, hogy az alperes többszörös jogsértést követett el, mert 20... j..... 7-én a szakmai szabályok ellenére nem utalta be a felperest sürgősségi szemészeti vizsgálatra, nem tartotta magát a saját intézeti orvosa által előírt 20...

j..... 1.-iki vizsgálati időponthoz sem, továbbá 20... j..... 7. és 2.. között nem ellenőrizte a felperes jobb szemének állapotát, és nem győződött meg arról, hogy a felperes alappal sürgeti-e szemészeti szakvizsgálatát vagy nem. E magatartásaival pedig nemcsak az Eütv. 77. §-ának (3) bekezdését, hanem a Bvtv. 157. §-át és 160-163. §-ait is megsértette, amely többszörös jogsértésnek minősült, így szintén alapot adott a sérelemdíj felemelésére, mindezt ugyanis az elsőfokú bíróság nem értékelte kellő súllyal.

[25] Ugyanezt indokolta az alperes magatartásának jelentős mértékű felróhatósága is. Ahogy ugyanis arra az ítéltábla már rámutatott: az alperesnek – egészségügyi szolgáltatóként – az ellátásban résztvevőktől elvárható gondossággal kellett volna eljárnia (Eütv. 77. §-ának (3) bekezdése), amely az általánostól magasabb gondossági követelményt jelent. Fokozott gondosságot követelt volna meg az alperestől az is, hogy a felperes ebben a körben kiszolgáltató helyzetben volt, hiszen kizárólag az alperesen múlt az, hogy mikor és milyen egészségügyi ellátáshoz jut hozzá. A többszörsen indokolt, fokozott gondosság megsértése jelentős mértékű felróhatóságot jelent, amely ugyancsak szükségessé tette a sérelemdíj felemelését, ezt ugyanis az elsőfokú bíróság szintén nem értékelte kellő súllyal.

[26] Az ítéltábla álláspontja szerint a jogsértés bekövetkezésekor fennállt ár- és értékviszonyok tükrében is túlzottan alacsony az elsőfokú bíróság által megítélt sérelemdíj. E díj mértékének megállapítása során ugyanis figyelemmel kellett volna lenni az egységes elbírálás követelményére, azaz arra a jogos társadalmi elvárásra, hogy a hasonló időszakban bekövetkezett, hasonló mértékű immateriális sérelmekért hasonló nagyságrendű nem vagyoni kárpótlás kerüljön megállapításra. Mindez azt jelenti, hogy amennyiben a hasonló jellegű immateriális sérelmek nem hasonló időszakban, hanem jelentős idő elteltével, megváltozott ár- és értékviszonyok között következtek be, e változáshoz a sérelemdíj mértékének is igazodnia kell.

[27] Az elsőfokú bíróság összehasonlítási alapként a Kúria Pfv.III.21.430/2012/6. számú ítéletére hivatkozott, e határozatában azonban a Kúria nem foglalt állást abban a kérdésben, hogy a 2006. évi ár- és értékviszonyok között milyen összegű nem vagyoni kártérítés illeti meg azt a károsultat, aki elveszítette az egyik szemének látását és elszenvedte az ezzel köztudomásúan együttjáró immateriális hátrányokat. Ebben a körben ugyanis a Kúria nem bírálta felül a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.890/2011/7. számú ítéletét, így nem a Kúria, hanem a Debreceni Ítéltábla ítélte meg a károsultnak 4 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést. Bár a felperes e határozatban felsorolt immateriális hátrányokhoz hasonló nem vagyoni sérelmeket szenvedett el, a jogsértés e határozattal elbírált esethez képest 13 évvel később következett be. Márpedig a 2006-tól 2019-ig eltelt időszakban az ár- és értékviszonyok jelentősen megváltoztak, amelyet az elsőfokú bíróság nem kellő súllyal vett figyelembe, ez pedig szintén indokoltá tette az általa megítélt sérelemdíj felemelését. Mindezt jól példázza, hogy míg a Fővárosi Ítéltábla – 2009. évi ár- és értékviszony között – még 8 000 000 Ft nem vagyoni kárpótlást ítélte meg annak a károsultnak, akit a felperesnél jelentősebb sérelem ért, hiszen az egyetlen látásra képes szemét veszítette el, addig a Kúria a Pfv.III.20.931/2019/5. számú ítéletével – 2012. évi ár- és értékviszonyok között – lényegében ugyanezen sérelemért már 10 000 000 Ft sérelemdíjat tartott indokoltnak.

[28] A kifejtett okok miatt az ítéltábla a Ptk. 2:52. §-ának (3) bekezdése alapján 7 000 000 Ft-ban határozta meg a felperest megillető sérelemdíjat, ez állt ugyanis arányban a felperes által elszenvedett azon immateriális hátrányokkal, amelyeket az elsőfokú bíróság

nem vagy nem kellő súllyal értékelt, ez igazodott az alperes által elkövetett jogsértés jelentős súlyához és a jogsértő magatartás felróhatóságának jelentős mértékéhez, továbbá ez tükrözte a 2019. évi ár- és értékviszonyokat. Mindez ugyanakkor azt is jelenti, hogy a felperes ezt meghaladóan alap nélkül tartott igényt a sérelemdíj felemelésére, így a fellebbezése ebben a körben – ugyanezen okok miatt – nem volt eredményes.

[29] A sérelemdíj felemelése folytán a felperes az elsőfokú eljárás során 35%-ban, az alperes pedig 65%-ban lett pernyertes. A felperes a jogi képviselőjének munkadíját előlegezte meg, amelynek összege a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) 3. §-a (2) bekezdésének a) és b) pontjai, valamint 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján 800 000 Ft + áfa, azaz 1 016 000 Ft volt. Ebből a pernyertességének arányában 35%, azaz 355 600 Ft megtérítését követelhetette az alperestől. Az alperes 4663 Ft tanúdíjat, valamint az R. 3. §-a (2) bekezdésének a) és b) pontjai alapján 800 000 Ft alanyi áfamentes jogi képviselői munkadíjat előlegezett meg. Ebből a pernyertességének arányában 65%, azaz 523 031 Ft megtérítését követelhetette a felperestől. Az egymással szembenálló perköltségigények összevezetése után a felperes által az alperesnek fizetendő elsőfokú perköltséget le kellett szállítani 167 431 Ft-ra (Pp. 83. §-ának (2) bekezdése).

[30] Az állam által megelőlegezett 365 960 Ft szakértői díjból az alperes a pervesztessége arányában 35%-ot, azaz 128 086 Ft-ot köteles az állam részére megfizetni, a fennmaradó 237 874 Ft állam által előlegezett költséget pedig a költségmentes felperes helyett az állam viseli (Pp. 102. §-ának (1) és (6) bekezdései, 83. §-ának (2) bekezdése).

[31] A kifejtett okok miatt az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét a Pp. 383. §-ának (2) bekezdése alapján a rendelkező részben írt módon – részben – megváltoztatta, egyebekben helybenhagyta.

[32] A felperes fellebbezésének perértéke 15 000 000 Ft volt, amelyből a felperes 2 000 000 Ft erejéig, azaz 13,33%-ban lett pernyertes, az alperes pernyertessége pedig 86,67%-nak felelt meg. A felperes az R. 3. §-ának (2) és (5) bekezdései, valamint 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján 225 000 Ft + áfa, azaz 285 750 Ft jogi képviselői munkadíjat előlegezett meg. Ebből az összegből a pernyertességének arányában 38 090 Ft megtérítését követelhetette az alperestől (Pp. 83. §-ának (2) bekezdése). Az alperes az R. 3. §-ának (2) és (5) bekezdései alapján 225 000 Ft alanyi adómentes jogi képviselői munkadíjat előlegezett meg, amelyből a pernyertességének arányában 86,67%, azaz 195 008 Ft megtérítését követelhetette a felperestől (Pp. 83. §-ának (2) bekezdése).

[33] Az alperes 2 500 000 Ft perértékű fellebbezése nem vezetett eredményre. Az e körben teljes pernyertes felperes e fellebbezés kapcsán a jogi képviselőjének munkadíját előlegezte meg, amelynek összege az R. 3. §-ának (2) és (5) bekezdései, valamint 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján 62 500 Ft + áfa, azaz 79 375 Ft volt. Ezt az összeget a pervesztes alperes köteles megtéríteni neki (Pp. 83. §-ának (1) bekezdése).

[34] Az egymással szemben fennálló perköltségigények összevezetése után az ítéltábla a felperest kötelezte arra, hogy fizessen meg az alperesnek 77 543 Ft másodfokú perköltséget.

[35] A le nem rótt fellebbezési illetéket a költségmentes felperes és az illetékmentes alperes helyett az állam viseli (Pp. 102. §-ának (1) és (6) bekezdései).

Debrecen, 2022. február 24.

Dr. Bakó Pál s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bíró, Dr. Árok Krisztián s.k. bíró